

1 Kernbegrippen en sleutelfiguren

Identificatie

Identificatie, in de cursus, heeft betrekking tot...

Separatie

Eudaimonia

Detraditionalisering

Keuzebiografie

Radicale pluraliteit

Het ideaal van de romantische liefde

Wegwerpcultuur

Hedonisme

Ervaringshonger

Kick

Lichaamscultuur

Hypocultuur

Mediatisering

Economisering

Vermarkting

Rank and Yank

Loonspanning

Crowding out

Moraal

Descriptieve ethiek

Prescriptieve ethiek

Normatieve ethiek

Empathie

De zuilen van de moraliteit

De Baal Sjem Tov

Dubbelgebod van de liefde

Verantwoordelijkheid in de eerste

persoon

Verantwoordelijkheid in de tweede

persoon

Heteronomie

Barmhartigheid

Verantwoordelijkheid in de derde

persoon

Alteriteitservaring

De “list” waarvan sprake in Schindler’s List

Kloofmodel

Het NOMA-principe

Stephen Jay Gould

Harmoniemodel

Differentiemodel

2 Synthesevragen

- 2.1 Schets de rode draad van het argument dat we doorheen de ganze cursus ontwikkeld hebben.
- 2.2 Tijdens de lessen hebben we het proces van individualisering gebruikt als leessleutel om de hedendaagse samenleving te begrijpen. Bespreek dit proces. Wat houdt het in? Welke oorzaken heeft het en welke gevolgen voor onszelf als individu en voor onze relaties?
- 2.3 Bespreek het debat tussen Paul Verhaeghe en Paul De Grauwe. Leg hierbij onder meer uit waarom het nuttig kan zijn een onderscheid te maken tussen twee betekenissen van “neoliberalisme”.
- 2.4 Hoe kunnen we de inzichten van Frans De Waal en de parabel van de Barmhartige Samaritaan met elkaar in verband brengen?
- 2.5 Eén van de kernbegrippen van de cursus was het begrip “verantwoordelijkheid”. Leg uit hoe we dat begrip in de loop van de volledige cursus ontwikkeld hebben.
- 2.6 In de cursus hebben we een onderscheid gemaakt tussen drie vormen van verantwoordelijkheid. Elke vorm van verantwoordelijkheid hebben we verbonden met een bepaalde invulling van vrijheid en een bepaalde invulling van schuld. Leg dit uit. Maak ook duidelijk hoe dit ons geholpen heeft het neoliberale begrip van vrijheid en schuld zowel ernstig te nemen alsook te nuanceren.
- 2.7 Wat zijn alteriteitservaringen? Waarom zijn ze belangrijk? Wat kenmerkt ze? Van welke andere, typisch hedendaagse ervaringen moeten we alteriteitservaringen onderscheiden?
- 2.8 Maak in je antwoord gebruik van de fragmenten uit Schindler’s List die we tijdens de les bekeken hebben.
- 2.9 Bespreek de verschillende modellen om de verhouding tussen geloof en wetenschap te denken die in de cursus besproken werden.
- 2.10 In de cursus hebben we het gehad over “resonanties” tussen geloof en wetenschap. Beantwoord hierover volgende vragen:

Wat wordt bedoeld met “resonanties” tussen geloof en wetenschap?

Op welk model om de verhouding tussen geloof en wetenschap te denken vormt het zoeken naar resonanties tussen geloof en wetenschap een aanvulling? Waarom?

Op welke resonantie tussen geloof en wetenschap zijn we tijdens de collegesuitgebreid blijven stilstaan?

3 Stellingen

- 3.1 Volgens Paul Verhaeghe heeft onze identiteit een biologisch-evolutionair fundament.
- 3.2 Volgens Paul Verhaeghe is onze identiteit een sociale constructie en heeft die bijgevolg geen biologisch fundament.
- 3.3 Volgens Paul Verhaeghe bewijst adoptie dat onze identiteit geen biologisch-evolutionair fundament heeft.
- 3.4 Hoe we denken over onszelf (m.a.w. ons zelfbeeld) is een constructie vanuit de omgeving.
- 3.5 Detraditionalisering betekent dat tradities verdwijnen.
- 3.6 Individualisering betekent dat we met zijn allen egoïstischer worden.
- 3.7 Individualisering betekent dat sociale ongelijkheid verdwijnt.
- 3.8 Individualisering betekent in Paul Verhaeghes termen: meer mogelijkheid tot separatie.
- 3.9 Volgens Paul Verhaeghe leidt meer vrije markt tot meer vrijheid.
- 3.10 Volgens Paul Verhaeghe gaan meer vrije markt en meer democratie hand in hand.
- 3.11 Empathie vraagt om sterk ontwikkelde cognitieve vermogens en komt bijgevolg slechts bij weinig dieren voor.
- 3.12 Gerichte hulp is wijdverbreid in het dierenrijk en moet bijgevolg reeds vroeg in de evolutie van het leven ontstaan zijn.
- 3.13 Volgens de cursus is een gezonde dosis egocentrisme noodzakelijk.
- 3.14 Het feit dat de priester en de leviet in de parabel van de Barmhartige Samaritaan met een wijde boog om de gewonde man heen lopen maakt duidelijk dat ze hem niet hebben zien liggen.
- 3.15 De verschijning van de lijdende ander leidt tot het einde van mijn vrijheid.
- 3.16 Naastengeliefde betekent dat je iedereen even sympathiek moet vinden.
- 3.17 Volgens de cursus is het absurd om van de naastengeliefde een gebod te maken.
- 3.18 De naastengeliefde is een gebod omdat ze tegennatuurlijk is.
- 3.19 De parabel van de Barmhartige Samaritaan leert ons alles over de ethische verhouding tussen mensen.
- 3.20 De parabel van de Barmhartige Samaritaan presenteert de Samaritaan waar de parabel naar genoemd is als een model van totale barmhartigheid.
- 3.21 Gelovige wetenschappers zijn volgens het koofmodel eigenlijk schizofreen want je kan niet tegelijk een goede wetenschapper en een goede gelovige zijn.
- 3.22 Wie vandaag een harmonie tussen geloof en natuurwetenschap nastreeft, bevordert volgens Taede Smedes eigenlijk het conflict tussen beide.
- 3.23 Volgens het differentiemodel moeten gelovigen rekening houden met de resultaten van wetenschappelijk onderzoek.
- 3.24 Volgens het differentiemodel zijn de resultaten van wetenschappelijk

4 Korte open vragen

- 4.1 Welke twee belangrijke misvattingen over identiteit bestaan er volgens Paul Verhaeghe? Waarom zijn het misvattingen?
- 4.2 Wat leert adoptie ons volgens Paul Verhaeghe over identiteit?
- 4.3 Welke drie evolutionaire karakteristieken heeft de mens volgens Paul Verhaeghe verworven?
- 4.4 Onze identiteit is volgens Paul Verhaeghe het resultaat van twee processen. Welke? Wat houden ze in?
- 4.5 Dirk De Wachter pleit voor een beetje ongelukkig zijn. Waarom doet hij dat? Wat is er dan mis met gelukkig willen zijn? Welke paradox stelt De Wachter vast met betrekking tot de manier waarop mensen omgaan met geluk en ongeluk?
- 4.6 Wat zegt Dirk De Wachter over identiteit vandaag?
- 4.7 Volgens Dirk De Wachter zorgt de hedendaagse samenleving ervoor dat we allemaal verlatingsangst hebben. Hoe hebben we dit aannemelijk proberen te maken?
- 4.8 Volgens Dirk De Wachter zorgt de hedendaagse samenleving ervoor dat we allemaal instabiele en intense relaties hebben. Hoe hebben we dit aannemelijk proberen te maken?
- 4.9 Volgens Dirk De Wachter zorgt de hedendaagse samenleving ervoor dat we ons allemaal afvragen wie we zijn, wat we hier doen en waartoe het allemaal eigenlijk dient. Hoe hebben we dit aannemelijk proberen te maken?
- 4.10 Volgens Dirk De Wachter vertonen we allemaal kenmerken van impulsiviteit. Hoe hebben we dit aannemelijk proberen te maken?
- 4.11 Volgens Dirk De Wachter is zelfdestructie een eigenschap van onze samenleving. Hoe hebben we dit aannemelijke proberen te maken?
- 4.12 Volgens Dirk De Wachter zijn we allemaal affectlabiel. Hoe hebben we dit aannemelijk proberen te maken?
- 4.13 Volgens Dirk De Wachter hebben we allemaal last van zinloosheid en leegte. Hoe hebben we dit aannemelijk proberen te maken?
- 4.14 Volgens Dirk De Wachter leven we in een tijd die doordrenkt is van on-aangepaste gressieregulatie. Hoe hebben we dit aannemelijk proberen te maken?
- 4.15 Volgens Dirk De Wachter vertonen we allemaal voorbijgaande, stressgebonden paranoïde/dissociatiesymptomen. Hoe hebben we dit aannemelijk proberen te maken?
- 4.16 Wat kenmerkt volgens Paul Verhaeghe het neoliberalisme? Wat doet het neoliberalisme met het egoïsme? Welk moreel onderscheid maakt het neoliberalisme?
- 4.17 Wat wil Paul Verhaeghe duidelijk maken met de metafoor van het “call center”?
- 4.18 Welke drie argumenten biedt Paul Verhaeghe om te onderbouwen dat het neoliberalisme negatieve gevolgen heeft?
- 4.19 Waarom is het volgens Paul Verhaeghe een misvatting te geloven dat meer markt zorgt voor meer democratie?